

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Égész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Égész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Égész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 20.

Széll Kálmán miniszterelnök.

(b. i.) Széll Kálmán miniszterelnökké való kinevezetése *fait accompli*.

A nemzet szorongva várta a felségválasztását, hogy ki fogja végrehajtani az annyira szükséges politikai reformokat és a közügyeinek Széll Kálmán felé fordult, kiből oly herkulési erőt gyanít, mely véghez tudja vinni ezt a súlyos feladatot.

A magyar parlamenti életben támadt vihart le kell csendesíteni, hogy helyre álljon ismét a normális rend, képessé kell tenni ismét a munkára, nagy feladatok várnak megoldásra, melyeknél csak az alkotmány megmentése volt a komolyabb feladat.

Helyre áll-e a parlamenti rend Széll Kálmán miniszteriumával? Helyre! — felelhetjük egész léleknyugalommal. Az ellenzék a rendszer megváltoztatását követelte. Ezért dult hónapokon keresztül az obstrukció. A rendszer fejlesztője, állandósítója megbukott, megteremtőiről úgy beszélünk, mint politikai élő-halottakról. Széll Kálmán lépett helyökre s ezzel a régi rendszer megbukott s a magyar parlamentarismus, melynél a parlamenti kormányrendszer nagy kritikusa Todd se tudta volna megállapítani — *a bajt*, meg van mentve. Új rend, új idők, szabad lélegzés s a magyart, mint minden fordulónál, úgy most is a remény kapja meg, hogy haladni fogunk fokozott erővel

s nem sajnáljuk azokat az eredménytelenül s mégis emésztő, kétségbeesett küzdelmek, reménytelen vágyakozások között eltöltött hónapokat, melyek által haladásunk új reményét megszereztük.

Gyógyult, megtisztult parlamenttel, purifikált közélettel sokat lehet véghez vinnünk és sok is várakozik reánk.

Gazdasági függetlenségünket kell megvédenünk. Váratlanul pattant ki, hogy függetlenségünket ez irányban veszély fenyegeti. Elküldött kormányunk szerezte e veszélyt titokban a nemzet, de még a kormányfentartó párt tudta nélkül is. Magyarország folyton fejlődő, átalakuló gazdasága, folyton változó gazdasági érdeke nem tűr ischli klauzulát, hanem követeli a körülmények szerint érdekeinek istapolását, fejlődő iparágainak megvédését a külföld fejlődött iparával szemben. Hol állanánk már, ha alkotmányos életünk helyreállása óta folyton ezt tartottuk volna szemünk előtt? Széll Kálmántól várjuk az elődök hibáinak helyrehozását, tőle várjuk Magyarország veszélyben forgó gazdasági érdekeinek megvédését.

A hónapokon keresztül dühöngő harcz feltartóztatta a szükséges reformok keresztül vitelét a nemzeti élet minden terén. A miniszteriumok fiókjai telve vannak javaslatokkal, melyek mind tárgyalásra várnak s melyek tárgyalása eddig nem volt lehetséges azon egyszerű oknál fogva, mert a parlament nem volt munkaképes. Elő azokkal a czélszerű reformok-

kal. A parlament, napok kérdése és életképessé válik.

Régen hirdettük, hogy a közjólét sok kívánni valót hagy maga után, hogy a patriarchalis eszmék, melyek a kis embert ragasztanak a földi röghöz, nem igen haladnak, mert a társadalomnak nincsenek eszközei, az állami reformok s eszközök késnek s a társadalom magától kevesebbet bír tenni, mint sem kellene. Elég jele ennek az, hogy a szocializmus szinte napokint életjelt ad magáról.

Szanálást követel az országos közélet is, támogatást a szellemi élet.

A miniszteriumok személyzete a megmondhatója annak, hogy mit készített a »nyugalom« napjaiban s mily eszközökkel óhajtja az országos sebeket gyógyítani. A viharos napokon mindig hallottunk zengeni egyes elkészített miniszteri javaslatokról, melyek az ország ez vagy ama hiányát lennének hivatva betölteni, de a parlamenti élet helyreállítását várják. Elő tehát az aktákkal.

A nagy hiányt, a nagy sebeket mi is látjuk, benne élünk, de nincs eszközünk az orvoslásra.

Ha csak azon reformokat valósítja meg, amelyeket a béketárgyalások felvetettek, választási reform, inkompatibilitás és viczinalizmus korlátozása, a közigazgatásból a pártszempontok kiszorítása stb. megörökíti nevét, melyhez eddig is sok nemes alkotás fűződik s kiérdemli polgártársai és az utókor háláját.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az olasz zene legújabb csillaga.

Közlő: Dr. Némethy Gyula.

Don Lorenzo Perosi Felső Olaszországban, Tortouában született 1872. decz. 20-án. Senki sem talált valami különöst abban, hogy zenei hajlamokat árult el; Perosi-éknál a gyermekek ujjakon billentyűkkel jöttek a világra, a hogy Tortouában emlegették — a mi melleleg megjegyezve nem könnyű mesterfogás lehet!

Első oktatója atyja volt, maga is kiváló orgonajátékos a székesegyházban. A családban régi zenei hagyományok uralkodtak. Sokkal jobban vonzódt az atya is a mult nagy mestereihez, főleg az egyszerű és főséges egyházi korál-hoz, mint az újabb idők csillagaihoz. Így hát Lorenzo otthoni levegőben érezte magát, midőn 1892-ben a regensburgi egyházi zeneiskolában tartózkodott s becsülni tanulta az egyházi zene igaz reformját czélozó német törekvéseket.

Tortonából rövid időre Rómába ment s onnan tovább délnek. A régi Monte Cassinóban, a benzés-rend királyi várában, mint fiatal tanító »egy paradicsomi örömmel telt évet« töltött. A német benzés atya, Krug

* Ave Maria. Illustrierte Monatshefte. Urfahr Oberösterreich. 1899. Februar. 263—264 II. Perosi Magyarországra is ellátogat. De különben is hangzik nevéből az egész világ.

vezette zenei tanulmányait, míg ő viszont másokat tanított.

Az egyszerű kolostor-várban, a honnan egykor a kis Aquinói Tamás, a mint beszél, bölcséleti kérdésekkel foglalkozva tekintett föl a ragyogó esti csillagseregbe, alkotta Lorenzo szentül-komoly dalait. De az egyház magasztos zenéjével együtt egyéb is bevonult ott lelkébe: a papi hivatás.

Perosi követte a hívó szótát s a velencei papnevelőbe vonult.

E csudaszép városban aztán pappá szentelték s a dom karnagynak nevezték ki. Sz. Márk orgonája csakhamar egészen új, főséges dallamokban ujjongott és imádkozék. Mintha egész új élet költözött volna a sötét bazilika iveri alá; az ifjú zeneköltő teremtő génusza egész új tündéri dal-világot varázsolt az ősrégi Velenceze tündéri pompája fölé.

Csakugyan Velenceze volt a neki legmegfelelőbb hely. A főséggel teljes tenger, a paloták és tornyok tarka változatos forma-világa, a hullámozó, lágy habok, a sugárzó varázsszerű pompa — ez érzést érzésre, akkordot akkordra keltett Perosi lelkében. Hát még az a fényes, gazdag mult! A székesegyház, a melyben Velenceze dogé-i annyi győzelmet könyörögtek le, az ujjongó néptömeg árjában annyi győzelemért mondottak hálát, a büszke tenger, a melybe Velenceze »királya« évenként az eljegyzés gyűrűjét dobta, a komoly szent-képek régi homályos, komor időkéből. Maga Sz. Márk s büszke oroszlánja, mind ez csengés bongássá, zenévé

lett még pedig nemes, klaszszikus dallammá. Velencezből mentek világgá a mester első nagy művei. Ezuttal nem czélunk, hogy Perosit tisztán zenei szempontból méltassuk. Inkább alkotásainak vallásos jellegét fogjuk föltüntetni.

Valamint a nagy spanyol író a jezsuita Coloma »a regény lapjain ütötte fel szószékét« úgy a mi mesterünk viszont az összhangzat és akkordok nyelvén hirdeti az evangéliumot. Perosi zeneszerző, még pedig egészen rendkívüli, de még inkább pap. Az a terve, hogy az üdvözítő egész életét föltüntesse zeneileg tizenkét oratóriumban, hogy így egy drámát teremtsen, elvét magasztos komolysággal, mely tüzzel és megragadó igazsággal. A testté lett ige, az Istenember alakja merészen, nagyul, tisztelettel parancsolón fog a zene világába s ez által a szívek világába bevonulni. Egy neme az apostolkodásnak ez, szent és hatalmas, hittel teljes, rettenthetetlenül megragadott, reménnyel teljes, — azt hisszük, — hiszen nagyság és erő sugárzik belőle.

Fog-e sikerülni? Adatott-e halandónak a természetfölötti hatalmába ejteni; a csillagokat, a melyek más világban ragyognak, szellem-szerű fényüket a reszkető vászonra, mulékony papírra festeni: láthatatlan titokzatos tűz lángját, örök szerelemet, örök életet hangjegyek bilincsébe verni s a zene viharában az isteni érzés orkánját, az akkordok énekében, siralmában, az isten emberi szív halk fájdalmát írni le?

Felelet helyett utalok arra a helyre, a hol

Széll Kálmán Bécsben.

Bécs, február 20.

Gróf Széchenyi Manó ő felsége személye körüli miniszter még tegnap délelőtt, mikor a kihallgatás után a Hofburgból eljött, sürgönyözött Rátótra Széll Kálmánnak, hogy ma reggel okvetlenül jöjjön Bécsbe. Széll Kálmán a reggeli gyorsvonattal meg is érkezett s a Sacherbe szállt. Tíz órakor elment a Bankgasseba a magyar miniszteriumba, ahol Bánffy Dezső báró, Fejérváry Géza báró és gróf Széchenyi Manó együttesen várták. Széll a miniszterekkel hosszasan értekezett. Ő Felsége 12 órára magához rendelte Széll Kálmánt, valószínűnek tartom, hogy Széll még a mai konferencián kapja a megbízást, hogy mint presuntív miniszterelnök kezdje újból és fejezze be minél gyorsabban a béketárgyalásokat az ellenzékkel. Széll alighanem még ma este a magyar miniszterekkel együtt visszautazik Budapestre.

A rejtélyes idegen.

Bécs, február 19.

Gróf Széchenyi Manó, ő felsége személye körüli miniszter hamar szert tett döntő befolyásra az udvarnál. Alig néhány hónapja, hogy felkerült államtitkárnak. A világ akkor hallotta először nevét és akkor sem igen jegyezte meg; miután az az államtitkárság a bécsi magyar házban nagyon csendes hivatal és igazán irreleváns, hogy ki ül benne. Alig néhány hete, hogy a csendes államtitkárból a világ még nagyobb meglepetésére hirtelen miniszter lett és ma ennek a rejtélyes idegennek, a kinek nevét ma is alig ismerik, döntő befolyása van a magyar politika menetére. Gróf Széchenyi Manó ma ő felségének legkedvesebb tanácsosa; a királynál úgy jár ki-be, mintha odahaza volna és hol előleges, hol utólagos megkérdezése nélkül a király nem határoz semmit. Bánffy bukásában ő neki nagy része van; az a tény, hogy gróf Széchenyi határozottan Széll Kálmán felfogása mellé állott és perhorreskálta Bánffy erőszakos politikáját, vetett véget Bánffy kormányának és fogja remélhetőleg lehetségessé tenni a rendszerváltozást is.

Gróf Széchenyi tudja, hogy Bánffy gyűlöli Széll Kálmánt és az egész irányt, melyet ő képvisel és tudta azt is, hogy Bánffy egész törekvése odairányul, hogy egy fait accompli teremtésével hiúsítsa meg Széll miniszterelnökségét. Ezért sietett Bánffy Fejérváryval Bécsbe és azt akarta, hogy ő Felsége bizzá meg Fejérváryt a kabinet megalakításával, még mielőtt Széll Kálmán megérkezik.

Gróf Széchenyi szerencsésen keresztül huzta a Bánffy számításait; előzetesen jelentkezett a királynál és előre elmondta Bánffy szándékait, valamint azt is, hogy értesülései szerint Fejérváry megbízatása még koránt sem jelenti a biztos békét, holott Széll Kálmán miniszterelnöksége feltétlenül ezt jelenti.

Ennek a kihallgatásnak az volt az eredménye, hogy ő Felsége nem teljesítette a lemondott miniszterelnök kívánságát; — különben — hír szerint maga Fejérváry is jobbnak mondotta, ha nem őt bizzák meg a kabinet-alakítással.

Széll Kálmán megbízatása.

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. táv.)

Bánffy br Bécsbe ment, hogy a képviselőházban bejelentett lemondását írásban bejelentse a felségnek. Magával vitte Fejérváry br. honvédelmi minisztert, rendszerezének letéteményesét, hogy utódjaul ajánlja. A felség azonban mielőtt döntött volna úgy a lemondás mint az utódlás kérdésében, szükségesnek tartotta meghallgatni Széll Kálmánt is, ki a király mandátáriusaként szerepelt a béketárgyalások alatt is. Széll Kálmáné volt az utolsó szó és azután döntött a király.

Hogy miként döntött a király, ezt magától a nap hőseitől tudjuk.

A kihallgatás 12 órakor vette kezdetét s mikor Széll Kálmán a kihallgatásról jött az őt körül fogó újságíróknak így szólt:

— **Ő Felsége megbízott a kabinet alakítással.** Meg kellett hódolnom parancsa előtt. Többet ezuttal nem mondhatok. Holnap reggel vissza utazom.

Széll Kálmán holnap megkezdí működését.

dését, hogy az obstrukció utolsó fodrait is elsimítsa. Az ellenzékkel tárgyalásokat is fog ez iránt folytatni.

Előterjesztései, melyeket a koronának tett annak jóváhagyásával találkoztak. **Békes előterjesztést tett minden irányban.**

A házszabály revíziója tekintetében a legkonciliánsabb engedményeket hajlandó tenni.

Az egyes pártkörök nagy örömmel fogadják Széll megbízatását és hiszik, hogy megbízatásával teljesen új aera inauguráltatik.

Az új miniszterelnök életrajza a következő:

Széll Kálmán, szül. Gosztönyban (Vas) 1845 jun. 8., hol atyja József 1842—48. és 1861. alispán, 1865—67. országgyűlési képviselő és 1867—71. főispán volt. Tanulmányait Sopronban és Szombathelyen végezte, a jogot Budapesten hallgatta; 1866. jogi doktorrá avatott. 1867. szolgabíró lett s a következő évben a szentgotthárdi kerület képviselője. Azóta e kerületet képviseli; hét éven át jegyzője volt a képviselőháznak és állandó előadója a pénzügyi, a központi s a horvát ügyekben kiküldött országos bizottságnak és a delegáció hadügyi albizottságának. Kiváló munkásságot fejtett ki minden téren, főleg közgazdasági és pénzügyi kérdésekben. Sokat volt Deák Ferencz körében, kinek kedveltjévé vált és kinek gyámleányát, Vörösmarty Mihály költő leányát, Ilonát vette nőül. Deák Ferencz 1868-tól fogva 1875-ig a nyarat mindig nála töltötte Rátóton. Több ízben kínálták meg miniszteri tárczákkal, míg végre 1875. a fuzió után pénzügyminiszter lett; a boszniai okkupáció után megvált az állástól. Mint pénzügyminiszter kezébe vette az ország megromlott pénzügyeinek rendezését és megrendült hitelének helyreállítását egy oly program alapján, mely a legnagyobb eredményeket mutatta fel és az ország pénzügyi rendezésének ma is alapja. Szigorú takarékos, erélyes és öntudatos pénzügyi politikával rendet hozott az államháztartásba, a jövedelmeknek minden ágát fokozta, az állami bevételeket jelentékeny adóemelésekkel addig nem sejtett magasságra emelte, a pénzügyi adminisztrációt az adófelügyelői intézmény megteremtésével reorganizálta, a Keleti és Tiszai vasutat egy minden ízében átgondolt és bevált terv szerint megszerezte és a később bekövetkezett vasúti államosításnak ezzel első feltételét megteremtette; az 1878-iki pénzügyi és gazdasági kiegyezést Ausztriával létesítette, a bank-kér-

Krisztus a »Reissurrezione«-ben először lép a hangok világába, e szavakat intézve az őt kereső Magdolnához: »*Mulier, quid ploras?*« (Asszony, miért sírsz?) Az orchester egyszerre megváltoztatja a hangok színt. Lágyabbak lesz minden, míg egyszerre csak a távol hátteréből, amely mintha menyéi békével és királyi méltósággal volna teljes, áthatolnak az orgona szelíd hangjai. Azt hisszük, hogy a templomban állunk, szemünk előtt gomolygó tömjén felhők szállanak a magasba s úgy érezzük magunkat, hogy imádkozunk kell, bensőleg, melegen. Még egy komoly betét s megjelenik maga az Ur. Férfiás, ünnepélyes baritonon mondja a szelíd, isteni szavakat. Így kezeli Perosi alkotásainak fő alakját, az Isten embert.

Egészen új, saját szerű vonás húzódik át a szerzeményen. A zeneismerők, kivált ezt a kiapadhatatlan gazdagságot s a lankadatlan, bámulatos alkotó erőt csudálják. Ez teszi oly könnyűvé gyözelmeit, a hangok hatalma, — de még inkább papi szerénysége, keresztény alázattal teljes egyénisége.

Volt egyszer egy zenész, — így beszél egy szép német mese, — a ki a hegedűn játszott. Ezen a hegedűn volt egy aranyhur, a mely igazán menyéi hangokat adott. Az aranyhur elpattant s vége lett a zenének. De egy vándormadár utána énekelte a dalt, aztán délre szállott.

Öt pedig, délen, mintha tovább is zenegene az aranyhur.

Amit az esperes ur a királytól kért.

Nagy pecsétes levélben jött az írás Bécsből az egyik sopronmegyei szolgabíróhoz, hogy az m—i esperes ur legmagasabb kihallgatásra van előjegyezve.

A szolgabíró tudatta is a dolgot az esperes urral, azon szokott hozzáadással, hogy a közölt határidőben Bécsben megjelenni el ne mulasztja. Persze a szolgabírói hivatalból nagy híre ment az egész esperesi kerületben, majd az egész vármegyében, hogy az m—i esperest megnívatta ő Felsége a király.

Elhítte minden ember s örült is rajta minden ember, mert nincs, a ki ne szeretné az esperes urat. Különösen a kerületbeli plébánosok kaptak a híradáson. Termett is a mende-monda akár a gomba. Hol van üres kanonoki stallum? Mert nem lehet a másért. Igaz, hogy nincs szokásban már előzetesen Bécsbe farsztani a kanonok jelöltek — de hát az esperes urnak sok igaz érdeme van, azok közül néhány, bizony eljuthatott ő Felsége a király elé is. Talán még egy kis püspöksüveg sem volna meglepő. No de esett A kerületbeli plébános urak siettek kocsira ülni s áthajtani az esperes urhoz. Mi újság?

Az öreg ur mosolyogva rakta zsebre az üdvözlőket. Dehogyan szült volna a világért. Csak mikor a nagy nap előestéje következett, akkor öltötte fel a zsinóros reverendát, tette fel a magyar kalpagot s indult neki Bécs városának.

Sok ember álldogált ott az udvari elfogadó terem csarnokában. Megkérdezték minden egyestől mit kíván? Az esperes urat ugyan kérdezhették.

— Majd csak uram királyom ő felségének mondom én azt el.

Hanem hát blindre nem eresztik az embert kihallgatásra s meg is fenyegették az esperes urat, hogy menten kitörlik a lajstromból.

— Hol van a méltóságos tanácsos ur Pápay.

Az udvari tanácsos ur benn ül a hivatal-szobájában s készséggel fogadja a jelentkezőket. Méltóságodnak már elmondom, mi a bajom. De németül biz én nem beszélhetem el senki fiának. Katonadologban járok én méltóságos uram.

— Lehetetlen.

— Ugy van az és nem másképen. Ezt a rövid kérelmet akarnám a fölséges király lábához tenni. Azért folyamodtam a kihallgatásért.

Az esperes ur, aztán előadta, hogy az a rövid kérelem, hogy egy közlegénységi lecsapott dragonos főhadnagynak kegyelmi kérvénye.

Ugy történt a dolog, hogy bál volt Kapuvárott. A főhadnagy kapitányával együtt udvarolt egy szép leánynak, egyszer az egyik másszor a másik táncolt vele; de egyik sem tudta a másikat leütni a nyeregből. Hajnal felé aztán a kapitánynak eszébe jut, hogy gyakorlatra kell vezetni a századot s odaszól vetélytársához: »Főhadnagy ur, vezesse a századot gyakorlatra.

dést a régi egységes osztrák banknak reorganizálásával és közös osztrák magyar bankká alakításával megoldotta és oly eredményeket mutatott fel, hogy midőn tárczáját letette, az átvett deficitet felénél kisebb összegre szál-
lította le és az államháztartást az egyensúlyhoz kö-
zel hozta. Az ország hitelét ezen politikával helyre-
állítván, a függő adósságok konvertálásával a régi
törlesztési kölesűnök helyett megteremtette és
meghonosította a magyar rentét. 1880. febr. 24
nagygyűlési budget-beszédet mondott, melyben
a kormány akkor folytatott pénzügyi politikáját
elítélte és előre rámutatott ezen politikának kés-
őbb csakugyan bekövetkezett súlyos pénzügyi
következményeire. 1881-ben régi kerületében a
függetlenségi párt ellenében kisebbségben ma-
radván, Pozsony város második kerülete tisztelte
meg mandátummal. A házban a kormányt általá-
nos politikájában támogatta ugyan, de az akkor
követett pénzügyi politikával nem értett egyet
s ennek kifejezését is adott. Nemsokára megal-
kotta a magyar Jelzáloghitelbankot s ennek és
a Leszámitoló banknak igazgatósági elnöke lett.
1896. márcz. 26. a Jelzáloghitelbank tizenötödik
évforduló közgyűlésén leleplezték Benczur által
festett arcképét. 1887. Kőszegen tartott nagy-
gyűlési programbeszédében kifejté azon esz-
méket, amelyek utóbb a pénzügyi rendezésben,
főleg a szeszadó és a regále-törvényben érvényre
jutottak.

A pénzügyi tárczával ezentul is, úgy
mint korábban, ismételtelen megkínáltatott, de azt
el nem fogadta. Időközben a király a valóságos
belső tanácsosi méltóságot adományozta neki.
Számos éven át a delegáció és a pénzügyi bi-
zottság tagja. 1892—96. ezen utóbbi bizottság-
nak elnöke, 1896-ban a pénzügyi bizottságban
többé nem kívánván jelöltetni, a közigazgatási
bizottság elnöke lett. Részt vett a valutaszabá-
lyozás tárgyában egybehívott országos ankett-
ben, ahol tartott beszédei újból megerősítették
azon tekintélyt és súlyt, melyet minden fontos
és nehéz kérdésben való nyilatkozatainak tulaj-
donított az egész ország. A közügyek terén
szerzett érdemeinek elismerésül 1893. okt. 7.
a Lipót-rend nagykeresztjével tüntették ki. El-
nöke volt az 1892. XXI. t.-cz. értelmében ki-
küldött országos ellenőrző-bizottságnak, továbbá
a millenniumi országos bizottságnak és az 1896.
Budapesten ülésezett delegációnak. Ezen nagy-
szabású tevékenység mellett még időt szakított
magának nemzeti kulturális célok előmozdítá-
sára, több év óta nagy gondnal vezetvén a du-
nántuli közművelődési egyesület ügyeit. A köz-
művelődési egyesületek 1896-iki kongresszusán
egyik társelnök volt. Az 1896. Budapesten tar-
tott interparlamentáris konferencia magyar cso-

portjának elnöke volt. Végre elnöke volt az
1896. és 1897-iki országos quóta-bizottságnak,
amelynek munkálataira irányadó és döntő be-
folyást vett.

Imént vázolt közhasznú és széleskörű mun-
kásságával egyrangú és ami a felmutatott ered-
ményeket illeti, méltán nagy feltűnésre érdemes,
sőt párját ritkító és uttörő azon tevékenység,
melyet mint mezőgazda és kivált mint állat-
tenyésztő fejt ki, amely tevékenységnek remek
részét a híres rátót-béraházi szimmenthali törzs-
tenyésztet teszi. A tenyésztet eddigi eredményei
bebizonyították, hogy annak vezetése teljesen
megfelel a kitűzött célnak, ezért a tenyésztés
jövőbeli iránya és módja változást nem fog
szenvadni. Erre nézve igazolásul szolgálhat az
is, hogy a tenyésztet eddig mindazon kiállítás-
kon, ahol megjelent, a legelső díjat nyerte el.
Nevezetesen az 1890-iki budapesti tenyészállatki-
állításán díszoklevelet, 1891. a bécsi nemzetközi
gazdasági és erdészeti kiállításán díszoklevelet,
az 1896-iki budapesti országos ezredéves ki-
állításán versenyen kívül lévén kiállítva, a bi-
ráló-bizottság javaslatára a földművelésügyi
miniszter nemcsak külön nyilvánította köszö-
netét és elismerését egy a tenyésztet részvételéért,
valamint a tenyésztet által elért eredményekért,
hanem egyuttal elrendelte, hogy a kiállított
gyűjteményből egy bika és egy tehén Vastagh
György által az országos mezőgazdasági mu-
zeum részére ércbe öntessék. Legújabbban pe-
dig (1897) azon német gazdák tekintették meg
ezen tenyésztet, kik tanulmányutra jöttek
Magyarországba. A tenyésztet a legnagyobb
dicséréssel halmozták el és az ott látottak any-
nyira elragadták őket, hogy ezen tenyésztet a
»tenyésztés művészete mestermunkájának« ne-
vezték el.

Gajári visszavonulása.

Budapest, február 20. (Saj. tud. táv.)
Gajári Ödön legközelebb a »Magyar Uj-
ság« és »Nemzet« szerkesztésétől visza-
vonul.

Az ellenzék hangulata.

Az ellenzéki pártok ma este gyűlést
tartottak, melynek tárgya a legújabb po-
litikai fordulat, Széll kinevezése.

Az ellenzéki pártok a legnagyobb
örömmel, szinte ujongó lelkesedéssel fo-
gadták Széll kinevezetésének hírért. La-
komákat szándékoznak tartani Széll tisz-
teletére. Nagy a bizalom Széll-ben.

A Tisza-klikk teljesen le van verve,
mindazonáltal a fuzió egyelőre elmarad.

A néppárt véleménye az, hogy Széll
is szembe fog vele szállni, erről meg van
győződve, de bizik tisztesség érzetében,
hogy az előbbi miniszteriumeszközeit
nem fogja vele szemben alkalmazni, hogy
megfogja szüntetni a közigazgatási és vá-
asztási üldözéseket.

Az új minisztérium.

Budapest, február 20. (Saj. tud. táv.)
Az új kormány alakulás politikai körök-
ben azt hiszik, hogy nem fog nagy vál-
tozásokat hozni az eddigi minisztérium
tagjai között. A legújabb kombináció,
melyben már a miniszterelnök személye
kétségtelen, a következő:

Elnökség és pénzügy: **Széll Kálmán.**

Belügy: ?

Közügy: **Wlassics Gyula.**

Honvédelem: **Fejérváry Géza.**

Igazságügy: ?

Ó Felsége személye körül **gr. Széchenyi Manó**

Földművelésügy: **Darányi Ignác.**

Kereskedelem: ?

Horvát-Szlavon miniszter: **Cseh Ervin.**

Esetleg br. **Dániel** Ernő is megma-
rad a miniszteriumban, az igazságügyi
tárcza azonban még merőben kétséges.

Bánffy kitüntetése.

Budapest, február 20. (Saj. tud. táv.)
A válság befejeztével **Bánffy** br. kitün-
tésül a Szt. István rend nagykeresztjét
fogja kapni.

Századunk feltja.

Unos-untalan halljuk emlegetni a középkor
sötétségét és a mai század felvilágosultságát,
de valójában a felvilágosultságból csak annyi
jutott, hogy jobban látjuk a cselekedetek sötét-
ségét.

Mert csak a szó más ma, a cselekedet a
rég.

Vak rohanásunkban mindent elvetettünk a
mi régi, jót rosszat vegyesen, de megtartottuk
azt, ami a legrosszabb és ragaszkodunk hozzá
görcsösen.

Keserves dolog biz az, hogy mikor 10 lé-
pést se tehetünk anélkül, hogy az emberszere-
tet, szabadság, egyenlőség, testvériség, humaniz-
mus jelszavaival ne találkoznánk, ugyan akkor
nem tehetünk másik tíz lépést, hogy újabb és
újabb párbaj hírekről ne szólna a hír, ami pe-
dig lábbal taposása századunk összes nagyhangu
jelszavának.

Sokszor irtak már a párbaj ellen, beszél-
tek még többet, de végre tenni is kellene már
és kimosdatni századunkat ebből a szennyből.

Megint egy becsületes, munkás családapa
lett áldozata ennek az emberevő virtusnak, a
párbajnak, s mo t átlótt tudóval fekszik kór-
ágyán alig ismerve meglázában családját, kikért
keserves munkában dolgozott éjjt napot, a kik
most zokogva kérlik, miért kellett ennek meg-
történni?

Hja, miért?

Ezen a művelt kanibalizmuson csak a
törvényhozás segíthet.

Utóbbi időben sokat szerepeltek a törvény-
hatóságok az által, hogy flastrometrakosgattak
a kormány sebére. Tegyenek komolyabb dolgot
is. Irjanak fel a törvényhozáshoz a párbaj-tör-
vények olyan szigorításáért, hogy művelt ember
a büntetés neme folytán fel legyen mentve ez
ostoba mérkőzés elfogadásától.

A főhadnagy elsápadt, mert engedelmeskedni
kell a parancsnak s mert vetélytárostól való
szabadulás eszközét látja abban. Szóltalan távo-
zik; de utközben meg nem állja, hogy kissé
erős kifejezéssel ne helytelenítse a kapitány
eljárását.

Áruló mindenütt akad s tanuk közül va-
laki, elég alávaló, hivatalosan följelenteni a fő-
hadnagy szavait. A katonának nem szabad ha-
zudni, a főhadnagy ismétli, a mit mondott az
ezredes előtt is — és ez, kénytelen a szokott
eljárás tárgyává tenni kedvencz főhadnagy ma-
gaviseletét.

A katonai bíróság ötnapi fogságot mér a
főhadnagra. Ez felebbez, a felebbevitelnél vala-
mely csintalan badczikkelynél fogva lecsapásra
ítél.

A főhadnagyból közlegény lett. Nem elég
erős, hogy sorsának változásáról kellő gyön-
gedséggel tudósítsa anyját. Az esperes urat
kéri meg tehát a tisztre. Föltárja előtte két-
ségbejítő helyzetét. »No, no« — szól az espe-
res ur, »hát nem lehetett itt valahogy segíteni?«

— Nincs abban mód uram!

— Ej dehogy nincs, hát Ó Felsége a király?

— Nincsenek még nekem az ő kegyel-
mére méltó érdemeim.

— Hát valami sok nekem sincs, de egy
kevés tán akad, ha egyéb nem, az, hogy eddigelé
semmiért sem kunyoráltam.

— Irjon egy folyamodást főhadnagy ur
Van Bécsben egy nagyuri pártfogóm, majd esz-
közl az kegyelmet, aztán át adom a folyamo-
dást magam.

— Ugy cselekedett, a mint mondtam, —
végzi beszédét az esperes hr.

— Hát rokona főtisztelendő urnak az a
szegény ember?

— Rokonom-e? Már hogy volna, mikor
cseh az istenadta.

Csakugyan kihallgatáshoz jut az esperes ur.
Ó felsége át veszi a kérvényt s csak an-
nyit mond reá:

— Bajos lesz!

— Hej dehogy bajos az Fölséges uram,
hiszen én is tudom mi a katona regula. Boes-
kay huszár voltam negyvennyolczban. Ha fölsé-
ged akarja, minden jó lesz.

— Majd meglátjuk.

Az esperes ur, mint aki jól végezte dolgát
elmegy haza. Dehogy szólna senkinek a világról.
Győzik találgatni mi jóban járt ott fönn.

Vagy nyolcz nap múlva parancsolat jó az
ezredhez, hogy a főhadnagy vissza helyeztetik
rangjába és szolgálati minőségébe, mintha mi
sem történt volna.

A dragonyos ezred tisztikara élén az ez-
redessel parádéba csapja magát s elmegy tisz-
telegni az esperes urhoz, — aztán testületileg
üdvözik a győri püspöknek, hogy olyan papja
van, mint a mihályi-i esperes ur.

Mert Takács Ignác mihályi-i esperes plé-
bános az, ki annak a dragonyos tisztnak az
érdekében ő felségénél járt és ki hosszú szol-
gálatának érdemeit arra használta föl, hogy
még ezen érdemekkel is emberlársain segítsen.

Lám, lám ilyen jó szíve van a magyar
papnak!

M. F. — ő.

Városunkban Sipos Orbánnal élőkön több törvényhatósági tag és olyan emberek vették kezükbe ezt az ügyet, hogy merünk remélni a sikerben.

A márcziusi közgyűlésen szóba kerül és állásfoglalás, vagy a félreérthetőség ne tartson vissza senkit attól, hogy nyíltan foglaljon állást a társadalmi feltétel ellen.

Inkompatibilis képviselők. A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága ma délután négy órakor ülést tartott és 11 képviselő ügyét tárgyalta, akikre nézve Horn Ferencz és társai összeférhetlenségi eseteket jelentett be: Országh Sándor, Perczel Béni, báró Podmaniczky Frigyes, Polgár Béla, Radocza János, dr. Rosenberg Gyula, dr. Sámuel Lázár, gróf Serényi Béla, Szájbely Gyula, Pulszky Ágoston és Öváry Ferencz.

Loubet és a sajtó.

A francia közszellemet érdekesen világítja meg egy momentum, amely Loubetnek, Franciaország új elnökének megválasztása után történt. Közvetlenül a választás után Loubet rövid beszédet mondott, amelyben kiterjeszkedett állásának súlyos felelősségére és kötelességeire. Egyben kérést intézett a két kamarához és a sajtóhoz, hogy együttesen támogassák nehéz állását. Ez a kérés eszünkbe juttatja a mi viszonyainkat. Nálunk a kormánykörök, a hatalom birtokosai nemcsak nem törődnek a sajtóval és az abban megnyilvánuló közvéleménnyel, de ha foglalkoznak vele, ezt annyiban teszik, hogy kellemetlenségeket akarnak okozni neki. A francia köztársaság új elnöke, abban a percben, amikor roppant felelősséggel járó állását, mint államfő elfoglalja, első sorban arra gondol, hogy a sajtó fontosságát elismerje, annak hatalmát és támogatását kikérje és jóindulatát megnyerje. Érti, hogy a nemzeti eszme szolgálata, az ország ügyére és virágzásra vezető munka csak úgy lehet tökéletes, ha a sajtó és kormány harmóniába tud jutni kölcsönösen egymással. S a mikor azt egy államfő elősmeri, el kellene azt ösmernie egy kormánynak is, el minden kormányférfiúnak. Sokan nem tudják nálunk a bukott nagyságok közül, hogy bukásukat annak a megvetésnek, lenézésnek vagy kicsinylésnek tulajdoníthatják, a melylyel a sajtót illeti.

Kalász.

Végighajtom emlékezetemnek rozoga biciklijét az obstrukció hat hónapjának tartott mezején és szedem a kalászokat, melyek elesépelve hevernek az uton.

Első kalász Perczel, elesépelte Holló. Politikai párbaj volt. Perczel gunyosau célzott Hollóra, hogy a bátorságra nincs mérő, de a lázra van. Holló aztán egy homlok vágással megtanította Perczelt a lázmérő használatára.

2. Nopcsa és Endrei. Tetszik tédni miből eredt ez a párbaj? Endrei azt mondta, hogy Bánffy úgy tett Dezsőfövel, mint Nopcsa a ballerínákkal. Ezért Nopcsa a lovassági kaszárnyába hívta Endreit és egy mellvágással küldte haza a lakására.

3. Gajári és Károlyi Sándor. Gajári azt találta mondani Károlyival szemben, hogy ő csak azokat tiszteli, kik tehetségükkel érdemlik ki a tiszteletüket. Ezért Károlyi kihívással tisztelte meg Gajarit. Baj nem történt.

4. Ivánka Tisza István. Ivánka egyszer az ecsedi láp körül járt és ott látott egy halászt, amint nagy hálóval aranyhalakat fog. Tisza István úgy vélte, hogy a láp körül csak neki szabad járni s így Ivánka tilosba került. Hanem aztán kibékültek.

5. Kenedy-Kubik. Tetszik tudni Kubik egyszer Bánffy felé ment és Kenedy azt hitte, hogy oda nem lehet egyébként menni, mint hogy megverjék a szeretve tisztelt főminiszter urat s azt a fantazmát le is irta egy vezércikkben. Kubik aztán Kenedin huzott végig a párbajban.

6. Polonyi-Splényi. Polonyi tiszta bort akart önteni a pohárba, Splényi pedig őrangyalnak állott le a bukott Engel mellé. Ezen összekülönböztek, de Polonyi érezte, hogy rá még ezüskése van a háznak el utasította a párbajt.

7. Gajári-Szemere. A Bánffy-Horánszki afférban a jegyzőkönyv miatt különböztek össze és egymás bőrén tisztázták az eszmét.

8. Fejérváry-Károlyi István. A fentebbi ok miatt viték baj nélkül.

9. Horánszky-Bánffy. Erre bizonyosan emlékszik mindenki. Sebesülés nem történt, de Bánffy azért meg volt löve.

10. Rakovszky-Zeyk. Rakovszky elmondta, hogy Zeyk egyszer a Lováról lebukván egy bivaly borsnyura esett és ennek a feje tört be, nem a Zeyké, hanem azért az igazmondásért a Rakovszkyé is betört.

11. Rohonczy-Dániel. Némi leleplezések a Rónay főispánja idejéből, némi meggondolatlan beszéd a megyegyűlésen és ez is párbaj lett. Csak Rónay sebesült meg, pedig ő nem is vívott.

12. Csajthay-Dienes. Ez már komolyan végződött. De ékesen bizonyítja, hogy a párbajban soha nincs igazság.

A kalászat eredménye tehát egy drb. lázmérő, egy drb. ballerina, egy drb. rossz vicz, egy drb. aranyhal, egy vezércikk, egy pohár műbor, két drb. jegyzőkönyv, egy kis Treuga Dei szelíd nyomással, egy megtört bivaly borju, egy kopott főispán és egy Engel pesti ujság entfíléje.

Ezek mellé járul egy drb. homlokvágás, egy mellvágás, egy lyuk a levegőbe, egy folytonossági hiány az alkaron, még két karvágás, két lyuk a lovassági laktanya lovagló-istállójának a falában, egy arcz, egy vállvágás és egy szétlőtt tüdő. El hiszik ezek után nyájas olvasóim, hogy a gyerekek játékánál van ám sok érettebb dolog a világban — a mit pedig komolyan vesznek.

Köby.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Február 26. A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése. Márczius 5. A szepitési egyet közgyűlése d. e. 11 órakor.

* **A szentatya ünnepe.** Ő szentisége XIII. Leó pápa tegnap, e hó 20-án ünnepelte a pápai trónra történt megválasztatásának huszonegyedik évfordulóját. Vele ünnepelt bizonyára az egész katolikus világ s milliók ajkairól szállt fohász az Éghez, vajha a mindenható még számos éven át tartaná őt meg a hivek üdvére a katolikus egyház dicsőségére.

* **A polgármester a fővárosban.** Dr. Buljovszky József polgármester vasárnap reggel a gyorsvonattal a fővárosba utazott. A városnak az egyes minisztériumokban levő ügyeivel függ össze a polgármester utazása.

* **A katonaság a szegényeknek.** A József ezred sétahangversenyeit a közönség élénk érdeklődéssel látogatja. Amíg a derék zenészek kedves szórakozást nyújtanak az intelligens közönségnek, egyben jótékonyt is gyakorolnak. Az ezred parancsnokság tegnap 40 frtot küldött a sétahangversenyek jövedelméből a polgármester kezéhez a városi szegények javára.

* **Az udvar gyász.** Vasárnapi lapunk egyik sürgőnye jelezte már a csapást, mely királyunkat *Mária Immaculata* főhercegnőnek, *Mária Valéria* főhercegnő anyósának halálával érte. *Mária Immaculata* főhercegnő asszony eszményi keresztény nő és anya volt. Édesanyja nővére volt Albrecht főhercegnek és *Mária Rameria* főhercegnőnek. Az elhunyt főhercegnő a szülei házában épp oly egyszerű mint szigorú keresztényi nevelésben részesült. A főhercegnő gyakran emlékezett vissza azokra

az időkre, a midőn IX. Pius pápa a forradalom elől Rómából menekülve, az ő édesatyjánál keresett és talált oltalmat *Gaetában*. A pápa hálás volt ezért családja iránt és ő áldotta meg a főhercegnő frigyét a 22 éves *Károly Salvator* nagyherceggel, a detronizált toszkánai nagyherceg fiával. A fiatal házaspár észak-csehországi családi kastélyába vonult vissza. Minden igyekezetüket arra fordították, hogy gyermekeik istenfélelemben és kötelességtudásban neveljék. A főhercegnő az ő drága «kin- csei»-nek nevezte gyermekeit és nemeslelkűségére szép világot vet, hogy naponkinti imáiban férjén és gyermekein kívül az utóbbiak nevelőiről sem feledkezett meg. Szép látvány volt, a midőn egy napon mind a *tíz gyermekét* bemutatatta a pápának Rómában, köztük *Ferencz Szalvator* főherceget, ki később *Mária Valéria* főhercegnőt vette nőül és Karolina főhercegnőt, ki most Koburg Ágost neje. *Mária Immaculata* főhercegnő számos jótékony intézet védnökönje volt, melynek céljait lelkesült buzgalommal segítette elő és nagy anyagi áldozatokat hozott azok érdekében. Temetése csütörtökön lesz. A hercegnő elhunyt alkalmából az udvar harmincz napi gyászt rendelt el.

* **Jegyzőválasztás Derecskén.** Derecske községben megüresedett az első aljegyzői állás. A választás márczius hó 9-én megy végbe; a pályázatok márczius hó 7-ig a derecskei főszolgabíróhoz nyújtandók be.

* **A fősorozás elhalasztása.** Az idei fősorozást Nagyváradon április hónapra tűzték ki. A törvénytelen állapot a sorozás rendes menetét is megbolygatta, amennyiben az ujonczozás későbbre lett elhalasztva. A honvédelmi miniszter ugyanis leiratot intézett Nagyvárad városához a, melyben hivatkozik az elmúlt év szeptember havában kibocsátott rendeletére az 1899. évi fősorozást további rendeletig felfüggeszti. Nagyvárad város katonaugyosztálya azonnal intézkedett a miniszter leirat értelmében. A sorozási tervet új kidolgozása sok munkát fog adni az illetékes polgári és katonai hivataloknak.

* **Csajthay Ferencz állapota.** A pisztoly-párbajban megsebesült Csajthay Ferencz szerkesztő állapotában tegnap délig nem állott be lényeges változás. A tüdőlob nem terjedt, a láb nem emelkedett s a sebesült kábult ugyan, de folyton eszméletnél van. Csajthay az éjszakát meglehetősen nyugodtan töltötte. A golyót még nem távolították el. Erre egyelőre nincsen szükség, minthogy a golyó a hónaljnál rekedt meg, ahol komplikációt nem okozhat. Igen megnyugtató az orvosoknak az az észlelése, hogy *infekció nem történt*, alapos remény van tehát rá, hogy Csajthay felépül súlyos sérüléséből.

* **A vízvezeték engedélyezése.** Nagyvárad város vízvezetékének engedélyezéseért és a vízi könyvbe való bevezetéseért folyamodott Dús László városi főügyész. Ez ügyben tegnap délután értekezlet volt a városi házban, Rácz Mihály elnöke alatt, melyen jelen voltak: Dús László, Bordé Ferencz, Busch Dávid, May Sándor, Istvánffy István, a kulturmérnöki hivatal részéről Veszprémi József, a gyulai folyammérnöki hivataltól pedig Bodoky Kálmán főmérnök és mint érdekelt: Frölich János. Észrevették csupán a kultur-hivatal képviselője tette, az irányban, hogy a kérdés a fenékgát építésével kapcsolatosan oldassék meg s addig függőben hagyassék.

* **Zarándoklat Lourdesba.** Robicsék Ferencz ur nagymarosi plébános zarándlatot vezet megint Lourdesba. Augusztus 21-én kezdődik a zarándoklat, amely Robicsék vezetése alatt immár a harmadik. A résztvenni akarók legkésőbb július 15-ig jelentsek be szándékukat Robicsék urnak, akitől megkaphatják a részletes uti-programot is. A buzgó plébános kü-

Jönben a következő felhívást intézi a Szűz Anya tisztelőihez:

„Isten segítségével, a boldogságos Szűz tiszteletére ezuttal a lourdesi szent zárándoklatot harmadikban bátorodom előkészíteni. Előljáróim helyeslésével találkozott az az eszme, hogy évenként rendszeresen induljon Lourdesba zárándoklat, hogy a hívek arra számíthassanak, hogy így megújulásuk Lourdesban inpozánsabb, sokak jó példaadásával a kölcsönös egymásra hatás nagyobb utunk eredményesebb és minél nagyobb részvét mellett olcsóbb és jutányosabb legyen. Van szerencsénk a következőkben az 1899-iki s az általam szervezett harmadik Lourdes-i zárándoklat programját főbb vonásokban közölni. A zárándoklat lelki vezetéséről most még nem nyilatkozhatom, mert az ájtatosság módjára és idejére nézve a helyszínén, a céljánál lehet csak végleges tervet nyújtanom. A zárándoklat idejének meghatározása mérvadó volt az idén az a körülmény, hogy sokan fölkertek, hogy tekintettel gazdasági teendőikre, Szent-István nap utáni időre tegyem az indulás napját. Ezért indulunk az idén augusztus 21-én. Figyelemmel voltam arra, hogy a zárándokok ne kényszerüljenek éjjel-nappal egyfolytába utazni, hanem hogy úgy oda- mint visszamenet több pihenő állomást tartva, magukat kinyugodhassák a nélkül, hogy azért a részvételi árakat fölemelnék. Az uti irányt az idén megváltoztattam a több éven át velem utazó társak előnyére, a mennyiben most a nyári diszében pompázó Pusterhalom és a híres déltiróli Etsch-völgyön vezet át utunk. A korán jelentkezőknek némi árengedményt biztosítok, mert ők éppen korai jelentkezésükkel a zárándoklat létre jövétele körül nagy érdemekre tesznek szert és sok fölösleges költségtől kímélik meg a rendezőseget. A résztvevők kényelmére az ideit utazást úgy rendeztem, hogy lehessen III. osztályban utazni, de azért elsőrendű elszállásolásban és ellátásban részesülni. Ez azok javára van, akik az utazást illetőleg az előnyökről lemondani tudnak, de az otthon megszokott kényelmet és életmódot nélkülözni nem akarják. A szegényebb sorsuaknak a zárándoklást úgy véltem lehetővé tenni, hogy azon esetre, ha önmaguk óhajtaját élelmezni magukat, azt megtehessek, számukra olcsó III-ad oszt. vasutijegyek állanak rendelkezésre, melyekbe a szállás is bele van értve. Ha kellő számu utasjelentkezik s a vasúti társaságok által megkivánt arányokat őrít a résztvevők száma, külön vonatról fognak gondoskodni. Még egy fontos körülményre óhajtom a résztvevőket figyelmessé tenni. Ha van olyan közöttük, ki valamely súlyos testi bajától óhajta b. Szűz közvetítésével kigyógyulni, forduljon lelki állapotának illetőleg pedig szerezzen be hiteles orvosi bizonyítványt, melyben betegségének neve, ideje körülményesen leírva van; az orvos megkérendő hogy a betegség nevét latin nyelven írja ki. Szabadjon ezuttal a lourdesi zárándoklatok iránt érdeklődő hívek szíves közreműködését kikérnem és az iránt esedeznem, hogy a maguk körében e programot terjesztési szíveskedjenek. Az évről-évre nagyobbad részvét remélnem enged, hogy az ideit zárándoklat a b. Szűz nagyobb dicsőségére sikerülni fog. Msgr. Dr. Robitsek Ferencz.

*** Nagy Gyárfásné temetése.** Nagy részvéttel ment végbe vasárnap délelőtt a Nagy Gyárfásné szül. Grósz Hildegardé temetése a Grósz család fő-utcza házából. A diszes ravatalt a gyászoló családon kívül, nagy számu résztvevő intelligens közönség vette körül. A temetési szertartást De n e s János t. b. kanonok végezte nagy segédlettel. A koszoru kocsit nagyszámu koszoru borította. A temetésen ott voltak: Beöthy László főispán, Szunyogh Péter, Des Escherolles Kruspér Sándor és Károly, Bulovszky József, Markovics Antal, Czifra Gerő, Glatz Antal, Sal Ferencz, Rác Mihály, Baranyi Zsigmond, Széchenyi Jenő kanonok, Zajnay János kanonok, Gyurkovits Kornél állami főmérnök, Frankó Endre, Hlatky Endre, Miskolczy Barna, Mezey Mihály, Miskolczy Ferencz, dr. Beöthy Pál, Faliczky Viktor, Hranyczy Károly, dr. Konrád Márk, dr. Hoványi Géza, Pallay Lajos, dr. Márkus László, dr. Várady Zsigmond, dr. Baróthy Akos, Lovasy Andor, Huzella Gyula, Nyíri György, Hering Sándor,

dr. Berkovits Miklós, Kis Elek, Stark Gyula, Sipos Orbán, Rádl Ödön, Sebestyén Lajos, Révész Vilmos, Kotunovits Sándor, Ficzek Lajos, Lévy Zsigmond, dr. Perjéssy Mihály, Schöpflin Agoston, Vallner Ödön, Géczy Lajos, Kovács Béla, Ferdényi Olivér, dr. Bodor Károly, Heiman József, dr. Kazay Kálmán, dr. Schiff Ernő, Molnár Lajos, Wachsmann Albert, Sternthal Sándor gyógyszerész, Sas Ede stb.

Pokorny Herman altábornagy vezetése mellett az összes tisztikar Vagner Vilmos alezredes, Lauch Károly őrnagy. A honvédtisztikar szintén képviselve volt, valamint a Gyulai honvéd huszár ezred tisztikara is. A diszes temetést Weiszlovits A. és fia ternetkezési intézete rendezte. A koszoru kocsit a következő koszoruk borították:

Felejtethen jó feleségemnek — megtört szívű férje. Beöthy László és neje — Hildának. Bárány Gerliczy Félixné — szeretett kereszt leányának. Szunyogh Péter — tisztelete jeléül. Gróf Pongrácz Vilmos és neje — tisztelete és barátság jeléül. Elek Gusztávné és leánya — őszinte részvéttel. A m. kir. 2-ik honvéd huszár ezred tisztikara — tisztelet jeléül. — Gyurkovits Kornél és Sarolta. Br. Luzsenszky Lenke és Etelka — utolsó üdvözléssel. Wertheimstein család — utolsó üdvözléssel. Markovics Károly és családja — jósa emlékeül. Miskolczy Ferencz és neje — utolsó üdvözléssel. Pallay Lajos és családja — őszinte részvéte jeléül. Balás-házy család — szeretete jeléül. Baranyi Zsigmond és családja — részvéte jeléül. Des Escherolles család. Schlauch Jozefin. Nagy Anna — rokoni hűség és részvéte jeléül. Sárika, Tóni, 1899 febr. 19. dr. Dési Géza — baráti fájdalommal. Elvira és Amanda — Isten veled. Moskovits József — tisztelete jeléül. Margit és Emil, Géza és Imre — Isten veled. Kövérné és leányai — felejtethen jó Hildának. Gyulai hadosztály tisztikara — utolsó üdvözléssel. Waldman Béla — igaz részvéttel. A m. kir. 2-ik honvéd huszár I. oszt. tisztikara.

*** A hadgyakorlatok.** Az ideit őszi hadgyakorlatokat a dunántúli vidéken tartják, még pedig Nagy-Kanizsa és Zala-Egerszeg környékén. A hadgyakorlatokon a budapesti, pozsonyi, bécsi és gráci hadtestek vesznek részt. A hadgyakorlatok tehát az idén ugyan oly nagyok lesznek, mint két évvel ezelőtt, amikor szintén két-két hadtest állott egymással szemben. Ő felsége főhadiszállása Zala-Egerszegen lesz. Az eddigi intézkedések szerint ő felsége a hadgyakorlatok befejezése után Pécsre megy át, hogy az ottani honvéd-hadapród iskolát megtekintse. Azután Frigyes főherceg birtokába Bélyére megy, ahol nagy szarvasvadászatok lesznek.

*** Ruttkayné betegsége.** Ruttkayné Kosuth Lujza asszony, ki influenzában megbetegedett, úgy, hogy néhány napon át ágyban feküdt, ma már túl van a bajon és rövid időre el is hagyhatta az ágyat. A láz az agg urnót elgyöngítette ugyan, de azért aggodalomra most már egyáltalán nincsen ok.

*** Katonai sorshuzás.** Érdekes dolog folyt le vasárnap délelőtt a kis városháza sorozó termében: az ideit ujonczok húzták a sorsot. A sorshuzáson igen sokan voltak jelen, úgy az érdekeltek, mint azoknak szülei, akik kíváncsian lesték, milyen számot kapnak. A hivatalos akust Darrassy Lajos katonaiügyi tanácsos vezette, aki mellett jelen volt Márkus János fogalmazó. Névsor szerint olvasták fel a leendő ujonczokat, akik jelen voltak, maguk nyultak az urnába, míg azok helyett, akik távol voltak egy rendőr húzott számot. A sorshuzáson természetesen igen sok érdekes dolog történt. Egy jogász nem tartotta magát elég szerencsés kezűnek, félt, hogy kis számot húz, elküldte hát barátját, hogy húzzon sorsot helyette. A jóbarát elmegy s a kellő időben odalép, az urnába nyul s kivész egy számot, amelyen ez a szám állott: 1. Az érdeklődők természetesen mosolyogva fogadták, hogy az első szám már kivan húzva. A K. betűnél előjött a Kohn Lipót neve is, aki annak idején Váradon a szociálista tanokat igyekezett terjesztetni. Kohn Lipót, aki már régen tudóvészben volt, a múlt héten meghalt. Mikor a nevét olvasták, egy jelenlevő megjegyezte, hogy meghalt. A rendelet szerint azonban neki is húztak sorsot s a 247-es számot kapta. Az összes váradi illetőségű I. korosztályú állításkötelesek száma 268.

*** A hagyma-vacsora.** Két atyafi járt tegnap a rendőrbiztos szobájában, kérve, hogy tegyen köztük igazságot, mondja meg nekik azt, hogy melyiküknek van igaza. Felle János h.-k.-ujlaki lakos vasárnap bejött a vásárra s összetalálkozott Kun Lajos makói emberrel, aki hagymát hozott be eladni. A két atyafi együtt ivott a koresmában s mindketten alaposan berugtak. Mikor már a nyelvük is alig forgott a makói ember Kun azt a fogadást ajánlotta, hogy ő fogad bármibe, hogy Pelle nem tud hagymából vacsorát csinálni. A két atyafi azután hosszas alkudozás után megcsinálta a fogadást 300, mond háromszáz frtba, sőt Kun három ropogós tizest mindjárt le is szurt, hogy a fogadásnak komolyabb szint adjon. A két atyafi azonban fogadás után azonnal elaludt, úgy, hogy a hagyma-vacsoráról nem volt szó egészen addig, míg fel nem ébredtek — tegnap délig. Délben azután eszükbe jutott a fogadás s Pelle mindenképen meg akarta csinálni a hagymát, azonban Kun azt követelte, hogy a hagyma külső héjából csinálja meg. Ezen azután a két ember összeveszett s mivel az ügyet békésen nem sikerült elintézní, a rendőrségre mentek. A rendőrségen azután [kiegyeztek 10 frt ára borba, a többi husz frtot pedig Pelle visszadta Kunnak. A rendőri jelentés szerint a két atyafi lapunk zártakor még mindig iszik egy váraljai koresmában.

*** A közkórház kibővítése.** Biharvármegye közkórházában az elmebeteg osztály kibővítése vált szükségessé. Az erre vonatkozó határozatot azonban a belügyminiszter nem hagyná jóvá, mert szerinte a fedezet nem nyugszik biztos alapon s az ápolási díjakat pedig nem lehet emelni. A közkórház igazgató-főorvosa új tervezetet dolgozik ki az elmebeteg osztály kibővítésére.

*** Névváltoztatás.** Kiskoru Kornstein Bertalan és Zsigmond nagyváradi lakosok vezetéknévüket Kovács-ra változtatták.

*** Magyarország a párisi kiállításon.** Az 1900 évi párisi nemzetközi kiállítás magyar történelmi bizottsága Széchenyi Béla v. b. t. t. elnöksége alatt tartott ülésében elhatározta, hogy ő cs. és ap. kir. Felsége elé küldötttségileg járul oly célból, hogy a legfelsőbb tulajdonban levő magyar műemlékek érdekesebbjeit a kiállítás részére átengedni kegyeskedjék. Lukács Béla kormánybiztos ismertette azután a bizottsággal a külön magyar pavillon létesítésével összefüggő kérdéseket és bemutatásra kerültek a pavillonnak Bálint és jámbor műépítészek által elkészített tervei, melyeket a párisi igazgatóság is már változatlanul elfogadott. Szalay Imre, nemzeti muzeumi igazgató, mint a retrospektív kiállítás végrehajó bizottságának elnöke tájékoztatta a bizottságot a pavillon belső díszítésére felhasználandó motívumokról és a végrehajó-bizottság egyéb munkálatairól. Érdekes képet nyújtott Herman Ottó az ősfoglalkozások kiállításáról; az összegyűjtött tárgyakat legközelebb közszemlére fogja bocsájtani. Végül érdekesen fejtegeti Thallóczy Lajos dr. azon tervét, hogy legeredetibb intézményünk, a magyar huszárság története és hatása az európai könnyű lovasság fejlődésére, illetve a külföldi huszárságok alakulására miként volna bemutatható és felhatalmazást nyert a bizottságtól ezen anyag feldolgozására.

*** Az ujvidéki sikkasztót elfogták.** Az ujvidéki takarékpénztár főkönyvelőjét, Weisz Simont, a ki 27.000 forintot elsikkasztott, a budapesti rendőrség elfogta.

Weisz Simon tudvalevőleg éveken át üzte bűnös üzelmét. Meghamisította a könyveket, hamis elszámolásokat csinált az intézet váltói dolgában és olyan ügyesen tudta leplezgetni csalásait hogy a takarékpénztár igazgatósága, mely különben nagyon felületesen végezte az ellenőrzés munkáját, semmit se vett észre.

Igy aztán, Weisz Simon lassan-lassan 27.000 frtot elkezelt. Legutóbb a dolgok úgy alakultak, hogy a sikkasztást tovább eltakarni nem tudta volna. Erre Weisz Simon megszökött Ujvidékről, a hol az eset érthető módon óriási feltűnést keltett s a hol nagy lett az izgalom, mikor kiderült, hogy Weisz milyen jelentékeny összeget ellopt.

Az ujvidéki rendőrség táviratilag értesítette a sikkasztó szökéséről a fővárosi rendőrséget,

minthogy mindjárt valószínűnek látszott, hogy Weisz Budapest felé vette útját. A telegramm két nap előtt érkezett ide és azóta egy sereg detektiv kutatta, hogy a sikkasztó hol van.

Most aztán Weisz kézrekerült.

Ő maga jelentkezett. Beállított az ügyeletes rendőr tisztviselőhöz és azt mondta:

— Kérem tartóztassanak le engem!
— Miért?

— Nevem Weisz Simon! Én vagyok az, a ki az újvidéki takarékpénztártól huszonhét ezer forintot sikkasztottam!

Persze, hogy e kijelentés után mindjárt eleget tettek az óhajlásának. Haladéktalanul letartóztatták és meg is motozták, de csak igen jelentéktelen összeget találtak nála.

Weisz 42 éves, nős ember.

Kihallgatása után átkísérték Újvidékre.

***Spiritista bundája.** Tövölgyi T a ki elsőrangú tekintély a magyar spiritiszták közt s a ki könyvet is írt ezzel a címmel: »Van-e más világ?« Volt egy télikabátja, mely igazi remeke volt a hazai szabóiparnak s a mely szellemek közt is megért százötven forintot. A téli bunda ott lógott Tövölgyi Ferenc-köruti lakásának az előszobájában és tegnapelőtt nyomtalanul eltűnt. Valami gonosz szellem leemelte a fogasról és elvitte magával a jeles ruha darabot, melynek hivatása volt a hideg ellen megvédeni Tövölgyi porhüvelyét. A magyar spiritiszták anyamestere fogta magát és elpanaszolta a szomorú esetet a rendőrségnek, a mely megindította ugyan a nyomozást és kérdezősködött minden zálogházban és minden ószerésznél, de a bundát mégse tudta addig megtalálni. Mint hogy a különböző spiritiszta — munkákból jól a megidézett szellemek sok mindenfelét megmondanak a tánczó asztal körül ülő vagy pedig a fémkoronz mozgást leső spiritistáknak, azt ajánljuk Tövölgyi Titusznak, hogy ne várjon addig, a míg eredményt érnek el a rendőrök, a kik elvégre is nem mozognak szellem szárnyakon, hanem gyalog vagy legfőlebb közúti kocsikon. Hanem rendezzen egy szeánsot, czítálja meg valamelyik elhunyt detektiv lelkét és kérdezze meg tőle: Hol a téli kabát? Ha ezen az úton czélt ér nemcsak a téli szeresheti vissza, de újabb diadalt is szerez a spiritualizmusnak.

EGYESÜLETEK.

A szépművészeti egyesület közgyűlése. A nagyvárad szépművészeti egyesület f. évi márczius 5-én délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében tartja rendes évi közgyűlést, melyre az egyesület összes t. tagjait ezennel meghívjuk. A közgyűlés tárgyai: 1. A választmány évi jelentése. 2. A számvizsgáló bizottság évi jelentése. 3. Elnök, alelnök, I. jegyző és ügyész, felügyelő, pénztáros, gazda, II. jegyző választása. 4. A választmányból kilépő tagok helyére új tagok választása. 5. Három számvizsgáló választása. 6. Esetleges indítványok. Nagyvárad 1899. február hó 15-én. Dr. Beóthy László, egyl. elnök. Dr. Adorján Ármán, egyl. jegyző.

Új legény egyesület. Örömmel adunk hírt, hogy egyházmezejünkben a második legény egyesület is alakulóban van. Az egyesület feállítását teljesen garantálja az, hogy Gröcz Béla prépost fáradozik megalakításán. Az új egyesület székhelye Endődön lesz. Békés magye egyik leghatalmasabb falujában egyházmezejünk legszebb hitközségében.

Pinczerek gyűlése. A nagyvárad Pinczeregységi felhívást intéz tagjaihoz, hogy folyó hó 21-én éjjel 12 órakor a Schüch-féle vendéglőben tartandó közgyűlés e teljes számban jelenjenek meg. A közgyűlés tárgyai — a nyugdíjgyűlési választmány megalakítása.

IRODALOM

— **Sz. József tisztelőihez.** Márczius hava közeledtével figyelmükbe ajánljuk katolikus olvasóinknak a »Márcziusi Ibiyák imák és elmélkedések sz. József tiszteletére« című imakönyvet, melyet dr. Szentgyörgyi Jordán Károly, a pápa ő szentsége t. káplánja, szaniszlói plébános, több jeles szerző nyomán állított egybe. — Vegyék igénybe mindazok, akik sz. Józsefet különösen tisztelik vagy tisztelni óhajtják. Vegyék igénybe, akiknek szükségük

van sz. József oltalmára s biznak az ő hathatós pártfogásában. Megrendelhető szerzőnél, Szaniszlón (Szatmár m.)

TAVIRATOK.

Csehek és németek.

Prága, febr. 20. A cseh szabadelvű képviselők klubjának végrehajtó bizottsága memorandumot adott át Coudenhove gróf helytartónak, mint a cseh takarékpénztár főgondnokának a takarékpénztári nagy szállónak a két német egyetem hallgatói számára diáktthonul való átengedése tárgyában. A memorandumban kéri a helytartót, mint főgondnokot, a cseh takarékpénztár alapszabályainak 77. §-ára hivatkozva, hogy tegyen lépéseket az intézet e sajnálkatos tulkapásának visszavonására. (Magy. táv. ir.)

Török dolgok.

Konstantinápoly, február 19. A Dikrába való csapátküldést azzal okolják meg, hogy a legutóbbi zavargások alkalmával az albánok néhány századot lefegyvereztek, sőt egyet meg is semmisítettek. Hir szerint Sakir basa és Melhame effendi szófiai török biztos jelentései Bulgáriának a macedon mozgalommal szemben valószínűleg követendő magatartásáról nem elégitették ki a szultánt s azért rendelték el a bolgár lakosság nagyobb macedóniai városok helyőrségének szaporítását. (Magy. táv. ir.)

Konstantinápoly, febr. 20. A kanczai metropolita a konstantinápolyi ekuménikus patriarkánál táviratilag óvást tett az ellen, hogy a metropolita választása az ekuménikus status javaslata alapján György herceg megerősítésétől függjön, a mi szerinte erőszakosság az egyház ellen. (Magy. táv. ir.)

A számoai forradalom.

London, febr. 20. A »Times«-nak egy new-yorki távirata szerint Washingtonban azt várják, hogy a Számoa miatt támadt nehézségeket a diplomácia fogja megszüntetni. (Magy. táv. ir.)

A franciaországi események.

Páris, febr. 20. A »Libre Parole« szerkesztősége előtt ismétlődtek a Loubet elnök ellen való tüntetések.

A »Soir« jelentése szerint Loubet elnök Dupuy miniszterelnök előtt elismerte a revíziós eljárásról szóló törvényjavaslat megszavazásának szükségességét.

A »Ligue de la patrie française« holnap hirdeti ki az előre jelzett manifesztumot, és fogja kívánni benne, hogy Loubet elnök nyilvánosan jelentse ki, hogy a Dreyfus-ügynek véget fog vetni.

Páris, febr. 20. Az est későbbi folyamán ismétlődtek a tüntetések a boulevardokon és a szomszéd utcákon. Loubet hívei és ellenségei között kisebb összeütközésekre került a dolog és több asszony megsebesült. Sok ablakot beverték. A rendőrség erőiesen közbelépett és valamennyi esetben hamarosan helyreállította a rendet. Az est folyamán vagy száz embert artóztattak le.

Szent-Pétervár, febr. 20. Oroszországot Faure temetésén Bilderling tábornok és egy katonai küldöttség fogja képviselni. A tábornok Miklós csár nevében koszorút tesz a koporsóra. (Magy. táv. ir.)

Igazságszolgáltatás.

A Pituk-tüntetés epilógusa.

Az 1894-iki Pituk-tüntetés tegnap ismét foglalkoztatta a helybeli törvényszéket.

Az annak idején oly nagy port felvert ügyben ugyanis a törvényszék a végtárgyaláson felmentett négy embert Horváth Jánost, Benedek Jánost, Dobai Sándort és Lédig Borsodi Miklóst, azonban a kir. kuria ezek ellen új vizsgálatot rendelt el.

A vizsgálat befejeződött s tegnap a törvényszék megtartotta ez ügyben a végtárgyalást.

A vádlottak közül csak az első három jelent meg, míg Lédig Borsodi Miklós megidézhető sem volt.

A panaszosok a következők voltak: Czeroneszku Simon, Laurán Ágoston, Erdély József és Argyeleán Jusztin.

A tárgyaláson legelőször a panaszosokat hallgatták ki, akik közül egy sem tudott arról, hogy a tüntetést ki követte el s hogy ki vett abban részt, azonban a vádlottaknak a megbüntetését és kárunknak megtérítését kérték.

A vádlottak ezzel szemben mindent tagadtak. Tagadták, hogy jelen lettek volna a tüntetésen, vagy hogy abban részt vettek volna.

A törvényszék igen sok tanút halgatott ki, akik azonban mindannyian mentően vallottak, egy sem tudott arról, hogy a vádlottak részt vettek volna a tüntetésben, sőt még azt sem lehetett beigazolni, hogy egyáltalában jelen lettek volna.

A törvényszék így a bizonyítási eljárás s az ügyésznek és a védőnek meghallgatása után *mind a négy vádlottal felmentette.*

Az ítéletet úgy a panaszosok, mint a kir. ügyész megfellebbezték, míg a vádlottak természetesen megnyugodtak.

A Weiszlovits-Zeiterer-ügy végtárgyalása.

Ezelőtt két évvel nyáron igen kellemetlen incidens folyt le a Körösszeg-Apáti községben.

A községben gr. Csáky-családnak nagyobb uradalma van, amelynek gondnoka Zeiterer József volt, a bérelője pedig Weiszlovits Gyula.

A bérelő és az uradalmi igazgató éveken keresztül rossz viszonyban éltek, míg végre az említett nyáron egy napon a két ember összeverekedett s mindketten súlyos sérüléseket szenvedtek.

Azóta folyt a vizsgálat s a súlyos testi sértés mellé még több fiókbűnügy került, hamis tanuszerzés, rágalmozás, becsületsértés stb. ezimén, úgy, hogy a kir. kuria a vádhatározatot csak nemrégiben hozta meg.

A törvényszék elnöke a tárgyalást ezen ügyben e hó utolsó napjára: 28-ikára tűzte ki, amely tárgyalásra igen sok tanu van beidézve.

Az érdekes ügyet Tassy Pál dr. fogja tárgyalni.

A tárgyalás iránt oly nagy az érdeklődés, hogy valószínűleg a karzatokat is meg fogják nyitni a közönség részére.

Pénzbírsággal sújtott részvénytársaság. A csillaghegyi kő- és mészművek részvénytársaság ellen pert indított a budapesti keresk. és váltótörvényszék, mert a fel számolásban levő czég a vagyoni kimutatás közzétételét elmulasztotta. A törvényszék a részvénytársaság igazgatósági tagjait külön-külön 50 forint pénzbüntetéssel sújtotta. E végzés ellen a részvénytársaság felfolyamodással állt a táblához, a mely mai ülésében tárgyalta azt. A czég azt állította, hogy téved a törvényszék, mert ez a kíváncsi részvénytársaság

nem alkalmazható, ha azok felszámolásban vannak. A tábla nem vette tekintetbe a fel-folyamodást és a váltótörvényszék ítéletét in-dokainál fogva helybenhagyta.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Nagy Ferencz.

148. Süveges Zsuzsánna magzatelhajtás.
250. Szabó Ilie lopás.
253. Pogána Juon felm. ágbeli rokon elköv.
testisértés.
256. Halász Gyula testisértés.

Előadó: Harmathy Károly.

238. Buka Ferencz testi épség ell. kihágás.
426. Farkas Mihály szánd. emberölés.
4564. Horgos Togyer sikkasztás.
4705. Vajka Mitru lopás, orgazdaság.
4706. Miklován Péter lopás.
4719. Szegedi Mária testisértés.
4737. Ifj. Csatlós Pál testisértés.
4739. Somogyi László lopás.
4706. Kruchis Elek lopás.
4807. Meliska Márton testisértés.
4914. M. Rokszin János becsületsértés.
4915. Szilágyi Jánosné s. t. szem. szabadság
sértés.
404. Pap L. László rágalalmazás.

Előadó: Fráter Imre.

2505. Déró Márkné — Özv. Lupej Petruné.
2621. Mlgyán Togyer — özv. Jova Mik-
lósné st.

Előadó: Pognár Dénes.

227. Braun D. Dániel s. t. fegyveres erő el-
leni vétség.
525. Lestyan Anna s. t. magzat elhajtás.
42. Szabó János közrend elleni kh.
44. Szilágyi Lajos s. t. testi sértés.
45. Lencse Juon s. t. lopás stb.
100. Fülöp Dávid sikkasztás.
101. Amsel Simon közvesend elleni kh.
106. Kéler Ede s. t. magánlak sértés stb.
110. Mester Lajos testi sértés.

REGÉNY-CSARNOK.

A szegvári nábob fia.

— Elbeszélés. —

Irt: Mándoky Sándor.

3

Andort merengéséből Kávásy doktor zavarta föl, ki a testet őrző hajdukkal a terembe lépett.

— Boesáss meg édes Andrisom ha hábor-gatlak, de mint jó barátod és házi orvosodnak kötelességem, hogy nyugalmat javalljak neked. Ne merítsd ki teljesen magad, — hisz tudod, hogy ma még testi és lelki erőidre egyaránt nagy szükséged leend.

— Köszönöm gondoskodásod. — Igazad van Lenczi, jerünk.

Ezzel karonfogta a doktort, és átvezette a kastély sarok termébe, mely háló-szobájául szolgált.

— Talán felesleges kérdeznem, de mégis, — hogy megnyugtassam magam: — elintéztél-e mindent?

— Igen, — és megboldogult édes atyád végtisztessége teljesen az általa helyben ha-gyott rendber fog végbemenni.

— Köszönöm. — Lenczi, — igazán nem tudom, hogy mivel is háláljam meg odaadó és önzetlen fáradozásod?

— Tarts meg továbbra is szíves baráti szeretettedben.

— Édes Lenczim. — Reméllem, most már te is nyugodni térsz?

— Igen, de mielőtt magadra hagynálak édes Andrisom, tudomásodra hozom, hogy egy véletlenszerűen esettént folytán, mely az illetőkre könnyen végzetessé is válhatott volna; igen előkelő vendégei vannak a kastélyodnak.

— Előkelő vendégeim?

— Igen. — A nagyfalusi új földes ur Nielburg János gróf és leánya a bájos Edith comtess.

— Nem ismerem őket. — Dehát mi történt?

— Ugy másfél órával ezelőtt, éppen mikor legjavában dühöngött a vihar, nagy lelkesedve beállt hozzám az óhátai kerülő és jelenti, hogy a grófnak, kik hintóval jöttek Nagyaluból; — közvetlen a vadas-kert alatt a dülön, — a villám agyoncsapta az ostorhegyesöket, mire aztán a lovak öszegabalyodtak és befordították őket az árokba. — A gróf ur és a kocsis egy kis bórhorzsolás árán szerencsésen meg-szabadultak a veszedelemből; de a fiatal gróf-nőt eszméletlenül szedték fel az összetört hintó alól.

— Ah!

— Képzelted, hogy magam is mennyire megijedtem. Anélkül, hogy szóljak valakinek, azonnal befogattam és a legszükségesebb se-gélyeszközt s egynehány markos emberünket magamhoz véve, lóhalálban a helyszínére haj-tatok, ahol bizony igen siralmas látvány tárult a szemem elé. A négyesnek pompás paripái jóformán egymás hátán heverték. A szegény nyergest az árokba zuhant hintó rudja maga alá szorította a meggyülemlett iszapba. Istrán-gok, gyeplőszárak rongyokká tépve. A kényel-mes landauernek egyik első kereke, hámfái, ab-lakai, lámpái összetörve. A gróf és a kocsis kétségbeesetten, tehetetlenül állottak a hintó előtt, melynek párnáin halotthalványan, alig pihegve, eszméletlenül feküdt a grófnő.

— A zápor úgy ömlött, mintha dézsával öntötték volna. De a mi vihar-fáklyáink pom-pásan kiállottak a próbát. Ezeknek a világa mellett hamarosan megvizsgáltam a grófnőt, kit nagy nehezen sikerült magához térítenem. Hála az égnek, a nagy ijedtségen kívül neki sem esett komolyabb baja; de a kiállott lelki izgatottság annyira kimerítette idegzetét, hogy újra elvesztette eszméletét. Én azonnal felajánlottam a te szíves vendéglátásodat, melyet aztán a gróf nagy szabadkozva ugyan, de tekintettel a fenn-forgó körülményekre és leánya aggasztó állapo-tára, végre is elfogadott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A »Polgári takarékszövetkezet« vasárnap délelőtt fél 11 órakor tartotta évi rendes közgyűlését.

Sarkadi Tihamér elnök a közgyűlést meg-nyitván, konstataulta, hogy amennyiben 42 szö-vetkezeti tag 3376 üzletrész képviselőjében van jelen a közgyűlés határozatképes s így felkérte Aczél Zsigmond ügyvezető igazgatót a jegyző-könyv vezetésére, valamint az igazgatóság je-lentésének felolvasására.

Az igazgatóság jelentésében öröndetesen említi, hogy a f. év elején alakított 4-ik évtár-sulatnál elért eredmény várokozásán felüli, va-lamint, hogy a szövetkezetben immár 3 évtár-sulati csoport működik. A szövetkezetnek ez idő szerint 1710 tagja van, összesen 30071 üz-letrésszel, tehát ezen kizárólag takarékoságot előmozdító szövetkezet rövid idő alatt oly nagy lendületet vett, hogy a hasonló intézmények között első helyen áll.

A fenállott két évtársulati csoport heti be-téteinek összege 2 év alatt 451910 k. 66 f., a kiadott kölcsönök összege pedig 137993 koro-nára rugtak. Az 1898. évi tiszta nyereség 16766 k. 32 f., amely összeg a törzsbetéli va-gyon több mint 5 százalékos kamatozásának felel meg.

A közgyűlés a felügyelő-bizottság jelenté-sének meghallgatása után úgy az igazgatóság-nak, mint a felügyelő-bizottságnak a felment-vényt megadta, továbbá az igazgatóságba Har-nig Sándort, a felügyelő-bizottságba Sonnenfeld Adolfot, Blum Gézát, Sziládky Ernőt, Brüder Jenőt rendes, Alexander Lajos és Sarkadi Ignácot póttagnak egyhangú felkiáltással bevá-lasztotta.

A megfagyott kapásnövények termelése.

Igen gyakran megtörténik az az eset, hogy a fagy akkor köszönt már be, mikor gazdáink még javában a kapás növények betakarításá-

val foglalkoznak és ezáltal nagyobb mennyiségű répa — néha még burgonya is — rothadás következtében elpusztul, ha csak gyors betaka-ritás és okszerű eltartás által nem mentjük meg a megtámadott gumókat vagy gyökereket. Csekélyebb fokú hideget ugyan még el bír a répa minden kár nélkül, mindaddig míg a föld-ben áll és ugyanezen helyzetben ismét felen-ged, ha azonban a hőcsökkenés következtében a selyt szövet annyira megváltozott, hogy a répa a felengedés után elveszíti keménységét, külseje pedig olyan módon megváltozik, hogy husa szívacsos és lágy lesz, sötétebb színt és üveges külsőt mutat, ez annak a jele, misze-rint nemsokára beáll a rothadás, akkor a répa takarmány értékének megtartására a gyako-ratban egyedüli kivihető módszer annak bever-melése. E célból az illető növényi részeket oly módon kell elrakni, hogy a berakásnál lehető kevés levegőt zárjunk vele együtt el, ez eltar-tás alatt pedig a külső levegő ne férhessen hozzá. Igen czélszerű az említett esetekben a répát felaprózni és gondosan rétegenként a ve-rembe betiporni. Ha igen nagy mennyiségű répa bevermeléséről van szó, a melyet lehetőleg gyorsan kell eltenni, akkor nem győzzük azt repavágó gépekkel felaprózni, hanem vagy éles-szélű ásóval vagy S alakú vasakkal össze-zuzzuk azt és lábbal letiporjuk.

Hogy az eltartás alatt a levegő bejutha-tását a lehetőséghez képest megakadályozzuk, kellő alaku vermet kell választanunk és annak helyes betakarásáról kell gondoskodnunk. Ott, hol falazott vermek állanak rendelkezésünkre, mindenesetre azokat részesítjük előnyben, a legtöbb esetben azonban megfelelő vermekről kell gondoskodnunk. Mig hibátlan egészséges répák számára a vermetet laposra vagy cse-kély mélységűre készítjük, addig hibás — tehát megfagyott — repáknál czélszerűbbnek bizo-nyult azokat egy bizonyos mélységűre készíteni. Az illető istállók közelében egy olyan helyet választunk ki, melyhez a répát könnyen oda-szállíthatjuk és amelynek víznem-bocsájtó között altalaja van és oly mélyre készítjük a vermet, mint azt a talajvíz állása megengedi 1.5—2 m. szélesre is és 0.5—1. 5—2 méter mélyre, a vermek hosszúsága a répa mennyiségétől függ.

Habár elméletileg a lehető legmélyebb vermek a répa eltartására a legmegfelelőbbek, mégis gyakorlati szempontból figyelembe kell venni, hogy igen mély vermek készítése igen nehéz munka; az ilyenekből bajos a répát fel-etetés czéljából szállítani, továbbá, hogy a ve-rem tartalma össze is ülepedik, miáltal a ve-rem mélyebb lehet, mint a körülötte levő föld színe, ezáltal az esővíz bejutását a verembe elősegítjük és annak a tartalma a megromlás-nak lesz kitéve. Mindezekből az következik, hogy tulságos mélyre a vermet készíteni nem tanácsos. A vermek oldalait függőlegesre ké-szítettjük, nehogy a tartalom összeülepedése alkalmával üregek keletkezzenek.

Ha a verem megtöltésénél annyira jutot-tunk, hogy annak tartalma a föld színénél va-lamivel magasabb, akkor mielőtt tovább rak-nánk a bevermelendő takarmányt, deszkából kerítést készítünk a verem körül és csak ez-után folytatjuk a megtöltést. Kevésbé mély vermeknél a föld színe fölött 30—50 cmnyire már keskenyebbre vesszük alakjukat és végre keskeny éllel bezárjuk. Hogy a vetés alkalmával tisztán szedhessük ki a takarmányt, a befejezett vermet egy réteg szalmával befed-jük és azután egy réteg földdel megterheljük. A verem megtöltése előtt is czélszerű a kitisz-tított és lesimitott verem fenekére szalmát rakni, nehogy a benne levő takarmány a fenék-ről és az oldalról esetleg lehulló földdel keve-redhessék.

A veremre rakott földnek czélja, hogy egy-részt a levegő bejutását megakadályozza, más-részt elegendő nyomást fejtessen ki, hogy a föld-színe fölött levő takarmányt kellőképen össze-sajtolja. Ezekből jó a földréteget rétegenként ledőgönyözní és legfelső réteget nedves anyag-gal lesimitani. Ha a verem tartalma összeüle-pszik, úgy ennek következtében a földtakaróban repedések keletkeznek, amelyeknek betöméséről gondoskodni kell a már említett okokból.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 18.

Az irányzat gyenge

Osztárk hitel	—	—	—	—	370.10
Magyar hitel	—	—	—	—	399.50
Allamvasut	—	—	—	—	362.—
Rimamurányi	—	—	—	—	307.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	249.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	636.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	623.—
Villamos vasut	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—

Bécs, február 18

Az irányzat nyugodt

Osztárk. hitel	—	—	—	—	360.78
Magyar hitel	—	—	—	—	391.—
Allamvasut	—	—	—	—	362.1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	18.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. február 18-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	119.95
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	97.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	96.25
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.—
Horvát-szlavón földterhermentési kötvény	—	—	—	—	96.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	161.25
Tiszabáblyozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	140.—
Osztárk járadék papirban	—	—	—	—	101.25
Osztárk járadék ezüstben	—	—	—	—	101.10
Osztárk járadék aranyban	—	—	—	—	120.—
Osztárk korona járadék	—	—	—	—	102.—
Osztárk magyar bankrészvény	—	—	—	—	920.—
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	398.50
Osztárk hitelintézeti részvény	—	—	—	—	367.—
Osztárk-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	359.70
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	362.75
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	58.90
London vista	—	—	—	—	120.45
Párisi vista	—	—	—	—	47.80
20 márkás arany	—	—	—	—	11.79

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívás.

A Szent László-ról nevezett nyomda részvénytársaság *folyó 1899. évi március hó 9-én, csütörtökön d. e. 11 órakor* a nagyváradi kath. kör helyiségében tartja *negyedik évi rendes közgyűlését*, melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai: 1. Az 1898. évi zárszámadások bemutatása. 2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése. 3. Az igazgatóság előterjesztése a társaság üzletének további vezetése ügyében. 4. Egy igazgató és a felügyelő bizottság tagjainak lemondása és választása.

Jegyzet. A kik a közgyűlésen jogaikat gyakorolni akarják, az alapszabályok 20. §. értelmében kötelesek részvényeiket Makkay József vezérigazgató kezébe hozni.

Kőbányai Király-Sörfőző Részvénytársaság Főraktára Nagyváradon.

Német-utca 533/5 sz. (Biharmegyei bank mellett.)

A főzde nek elismert kitűnő termékei hordókba és palackokba fejtve mindenkor friss állapotban kaphatók.

A GÓLIÁT MALÁTASÖR

bajor módra készült legjobb sörgyártmány hivatva van az e nemű külföldi árukat kiszorítani. *Kellemes zamata miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál* fogva a legelső orvosi szaktekintélyek kiválóan ajánlják. — *Dr. Korányi Frigyes és Dr. Kéthly Károly egyetemi tanár urak* tanusítják, hogy ezen sör sikeresen használhatóan bizonyult. Idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél *ezen Malátasör kétségtelenül valóságos gyógyítószer*. Nevezett tanár urak tanusítványa minden egyes üvegen olvasható.

Kapható Nagyváradon minden nagyobb fűszerkereskedésben. Ládákban megrendelhető a *Kőbányai Király-Sörfőző Részvénytársaság Főraktáránál Nagyváradon Német-u. 533/5 sz.* Biharmegyei bank mellett.

TELEFON ÖSSZEKÖTTETÉS.

Még

sohasem

létezett!

100.000

koronát

lehet az Ujságíró-sorsjegyek utolsó huzásánál, mely

ma este 8 órakor kedden febr. 21-én fog okvetlenül megtartatni,

egy koronával nyerni.

Főnyeremény 100.000 korona, 10.000 kor. stb. stb.

Egy sorsjegy ára

egy korona.

Sorsjegyek kaphatók: az összes bankokban, váltóházakban, dohánytőzsdékben, Dióssy

Ödön főelárusítónál és ezen lap kiadóhivatalában.